

Az európai szabályozásban az elmúlt időszakban több fenntarthatósággal, környezeti kockázatok mérésével, kezelésével kapcsolatos előírás jelent meg. Ezek közé tartozik például a Taxonómia rendelet, vagy az Európai Bankhatóság (EBA) hitelezési folyamatokra vonatkozó iránymutatása, ami az ESG faktorok hitelezési folyamatokba való beépítéséről is szól. Ezen előírások azonban csak a kezdetét mutatják a zöld pénzügyek térnyerésének, az EU 2050-re célul tűzte ki a karbonsemlegesség elérését, ehhez azonban további intézkedések szükségesek. A pénzügyi szektor esetében is egyre inkább érzékelhetők a fenntarthatósági kockázatok, a bankok mérlegeiben egyre jobban jelentkeznek az időjárás események által okozott fizikai kockázatok, illetve a jövőben az átállási kockázatok. Mindezek mellett megnőtt a felelősség a pénzügyi szektor kiemelt szereplőin a zöld átállás elősegítése érdekében. A Magyar Nemzeti Bank az EU-s szabályozói eszköztár teljessé válása előtti köztes időszakban felismerte az ESG kockázatok jelentőségét, így tavaly év végén adta ki a Zöld ajánlásának tervezetét, mely a nemzetközi „best practice”-re építve lehetővé teszi a hazai bankszektor számára, hogy felkészülten várja a kógens intézkedéseket. A hosszabb társadalmi egyeztetés alapján több pontban módosult a nemrég kiadott végleges ajánlás.

Az MNB-s dokumentum a környezeti kockázatok kezelése kapcsán megfogalmazott elvárások mellett kitér a hitelintézeti üzleti tevékenységében a környezeti fenntarthatósági szempontok érvényesítésére is. Az ajánlással a jegybank deklarált célja összhangban az MNB Zöld Programjával az átláthatóság és kiszámíthatóság növelése, a vonatkozó jogszabályok egységes alkalmazásának elősegítése, továbbá a bankszektor tudatosságának és felkészültségének javítása a fenti kockázatok kapcsán. Az ajánlás előírásainak döntő többségét 2021. június 1-től, míg egy kisebb részét 2021. június 30-tól kell alkalmazni.

Hitelezési folyamat szabályozása

A hitelnyújtásról és hitelmonitoringról szóló EBA ajánlás részletesen foglalkozik a hitelnyújtási, hitellelbírási folyamattal. Az ajánlás következtében a bankoknak be kell építeni az ESG tényezőket a kockázati keretrendszerükbe. Ennek elemként többek között a kockázati stratégiában, a hitelkockázati politikában és a kockázatkezelési politikák és eljárásrendek felülvizsgálata során figyelembe kell venniük az ESG tényezőkkel kapcsolatos kockázatokat is, de különösen a környezeti tényezők és az éghajlatváltozás által a hitelfelvevők pénzügyi helyzetére gyakorolt lehetséges hatásokat.

Az ESG faktorok kapcsán fontos látni, hogy az éghajlatváltozás kockázata a hitelfelvevők pénzügyi teljesítménye szempontjából két formában is megvalósulhat. Az egyik a fizikai kockázatok miatt fellépő pénzügyi kockázat - amely kiváltó oka lehet a klímaváltozás miatt például szeszélyesebbé váló időjárás -, vagy hosszabb távon a tengerszintek emelkedése. A másik kockázati elem az átmeneti (tranzíciós) kockázatokból fakad, amely a fenntartható gazdasági modellre való áttérésből eredő kockázat. Ilyen például a folyamatosan

szigorodó környezeti előírások miatt veszteségeket szenvedő barnaszénbányászattal foglalkozó cég, vagy akár az elavuló technológiákat alkalmazó cégek, illetve az olyan termékek, amelyek népszerűsége jelentősen megcsappan a megváltozó fogyasztói igények miatt (pl. egyszerhasználatos műanyagot gyártó vállalkozások). A hitelezési folyamatok végén még mindig megjelennek a zöld innováció révén versenyhátrányba kerülő vállalatok, melyek azonban közép-hosszútávon növekvő kockázatot jelentenek a pénzügyi teljesítményük várható romlása révén.

ESG kockázatok azonosítása

ESG kockázatok azonosításában és az ezekről való megbízható jelentés és indikátorrendszer kialakításában indulásként segítséget adhat a 2020-ban a World Economic Forum és az International Business Council vezetésével több piaci szereplő – többek között a KPMG – részvételével kiadott *Measuring Stakeholder Capitalism – Towards Common metrics and consistent reporting of sustainable value creation* kiadvány. Az összefoglaló ajánlás rendszerezi a jelenleg elterjedt jelentési ajánlások és sztenderdek, mint a GRI vagy a TCFD által kidolgozott indikátorokat egy iparágakon átívelően is alkalmazható négydimenziójú szerkezetbe, amelynek implementálásában a KPMG által kidolgozott *implementációs útmutató* követése ajánlott.

Új MNB-s előírások

Az MNB mostani ajánlása több új elvárást fogalmaz meg a környezeti fenntarthatósági kockázatok azonosítása, mérése és kezelése vonatkozásában, továbbá implementálja az EBA hitelnyújtásról és hitelmonitoringról szóló ajánlásának ESG faktorokra vonatkozó előírásait is. A legfontosabb előírások az alábbiak:

Szervezeti elvárások: A megfelelő felhatalmazás érdekében – megfelelő pénzügyi és humán erőforrások biztosításával együtt – az MNB elvárja, hogy az éghajlatváltozással és környezeti kockázatokkal kapcsolatos – a vezető testületnek felelős – új szervezeti egység/funkció kerüljön létrehozásra, vagy a megfelelő belső védelmi vonalas előírások betartása mellett kerüljön kinevezésre egy ezért felelős vezető. Mindezek mellett elvárt lesz az is, hogy a vezető testület és a kulcsfontosságú pozíciót betöltő személyek megfelelő tudással, készséggel és tapasztalatokkal rendelkezzenek az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok terén is. Ennek érdekében akár a rendszeres kockázatkezelési oktatás és kockázati kultúra erősítés keretében feladat lesz megfelelő mélységű képzések, tréningek biztosítása is az érintett munkavállalók részére. Az MNB ezen felül fontosnak tartja, hogy a bankok törekedjenek a saját ökológiai lábnyomuk csökkentésére is mint alapvető lépés a zöld működés irányába, például a papírmentes ügyintézés vagy a készpénzmentes fizetési módok előtérbe helyezésével.

Javadalmazás: A felügyelet szükségesnek látja a klíma- és környezeti kockázatok tekintetében KPI-ok meghatározását a javadalmazási politikákban, amely így megjelenne szempontként az érintettek pénzügyi motivációs rendszerében is.

Riporting rendszer: A megfelelő döntéshozatalhoz megfelelő adatok is szükségesek, így bankoknak el kell kezdeniük a klíma- és környezeti kockázatokhoz kapcsolódó külső és belső célú riportingrendszer fejlesztését. A pontos riportingot még sok esetben nehezítik az adathiányok, vagy nem strukturált formában tárolt adatok, így elsőként ezeket kell felmérni majd a hiányosságokat kezelni.

Üzleti modell, stratégia: A bankoknak dokumentáltan kell majd értékelniük az éghajlatváltozásból és környezeti kockázatokból fakadó kockázatok hatását az üzleti modelljükre és stratégiájukra. Ennek keretében például új feladat lesz ezen kockázatokhoz kapcsolódó megfelelően számszerűsíthető és mérhető kulcskockázati indikátorok (KRI), illetve limitek meghatározása és monitoringja. A limitrendszer tudatos alkalmazása segíthet különösen a jövőbeli átállási kockázatok okozta hitelkockázat növekedés megelőzésében azzal, ha például a szabályozás által sújtott fosszilis energiával foglalkozó cégek finanszírozását fokozatosan mérsékelik.

Kockázatkezelési keretrendszer: A klíma- és környezeti kockázatok a bankok egyébként is legjelentősebb kockázatát a hitelkockázatot érintik a legerősebben. A hitelkockázatok mellett ezen fenntarthatósági kockázatok a működési kockázatra

vannak még arányosan nagyobb hatással, és csak kisebb részt a piaci és likviditási kockázatokra. Mindezek miatt ugyan az ajánlás mindegyikre tartalmaz előírásokat, azonban a hangsúly a hitelkockázaton van. Az MNB ICAAP-ILAAP-BMA Kézikönyvének általános elvárásaival összhangban az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatokat csak azért nem lehet kizárni az értékelésből, mert azokat nehéz számszerűsíteni, vagy mert a vonatkozó adatok nem állnak rendelkezésre. Ez alapján is fontos egyben nehéz feladat lesz az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázatok számszerűsítése, amelyre mindenképpen szükség van, de az alkalmazandó módszertanban nagy a mozgástér. Az intézményeknek a megfelelő módszertan(ok) kiválasztására során több mindent érdemes figyelembe venniük, kezdve az érintett portfóliók típusától a rendelkezésre álló adatok körén keresztül a módszertanok komplexitási szintjéig.

Hitelkockázat kezelés: Az EBA ajánlásával is összhangban a hitelezési stratégiát, politikát felül kell vizsgálni annak érdekében, hogy a fenntartható finanszírozásra vonatkozó üzleti stratégiai tervekkel összhangban legyen. Az ajánlás következtében módosítani kell a hitelkockázat vállalási folyamatokat, hogy a fenntarthatósági kockázatok felméréséhez szükséges információk rendelkezésre álljanak. Ezen adatok alapján a jövőben vizsgálni kell majd, hogy egy-egy finanszírozási projekt környezeti szempontból fenntartható-e, és a kockázatvállalás előtt el kell végezni az ügyfelek éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázati átvilágítását is. A hitelkockázat felmérése során értékelni kell majd azt is, hogy klíma- és környezeti kockázatok milyen módon hatnak a hitelfelvevő csődvalószínűségére és nemteljesítés esetén a veszteség átlagos mértékére (LGD). A klímaváltozása okán például az agrártermelők jobban kitettek lehetnek a fizikai kockázatoknak és ez növelheti a PD-jüket, míg például egy zérókibocsátású ingatlan LGD értéke kedvezőbb lehet. Ezek teljesülésének ellenőrzésére ki kell alakítani hatékony monitoring eljárásokat is.

Stressztesztelés, forgatókönyvelemzés:

Tekintettel a kockázatok mértékének magas bizonytalanságára a fenntarthatósági kockázatok elemzése során fontos szerep hárul majd a stressztesztekre, forgatókönyvelemzésekre. Ezek megvalósítása során figyelni szükséges arra, hogy egyrészt nem rendelkezünk olyan múltbéli megfigyelésekkel, amelyek megfelelően reprezentálják az éghajlatváltozás és környezeti kockázatok hatásait, másrészt a módszertanok kiválasztása során kihívást okoz, hogy a klímamodellek időtávja a szokásos időkereten jóval túlmutat, akár 20-30 éves is lehet.

Nyilvánosságra hozatal: A Taxonómia rendelet alapján a bankoknak 2022-től eleve több fenntarthatósági kockázatra vonatkozó információt kell közzé tenniük, azonban ezek mellett továbbiakat is előír az új MNB ajánlás, ilyen például a zöld eszközök aránya vagy a zöldkötvényekben befektetett

kötvényportfóliók összege. Ezek mellett közzé kell tenni – ha van ilyen – a gazdasági (al)ágazatokra, földrajzi kiterjedésekre vonatkozó politikákat, illetve számszerű indikátorokat is. A környezeti kockázatokra vonatkozó nyilvánosságra hozatal segíti a piaci szereplőket, hogy jobban megértsék a klímaváltozás pénzügyi hatásait és megalapozottabban mérjék fel a fizikai és tranzíciós kockázataikat.

Indikátorrendszer kialakítása: A bankok számára feladat lesz még a múltbéli tényadatok és előretekintő becslések kombinációja alapján az éghajlatváltozással kapcsolatos és környezeti kockázati kiterjedések aktuális adatainak figyelemmel kísérése és publikálása is. Ilyen számszerű mérőszámok lehetnek például az üvegházhatású gázok kibocsátása (Scope 1,2,3 szinten), az energiafogyasztás intenzitása, vagy akár a veszélyes hulladék termelés aránya.

Gap elemzés: Az ajánlás sarkalatos pontja, hogy a hitelintézeteknek egy gap elemzést kell elkészíteniük a megfelelés felmérése érdekében és a hiányosságok megszüntetésére egy ambiciózus, de megvalósítható tervet kell kialakítaniuk 2021. szeptember 30-ig, amelyet meg is kell küldeni eddig az MNB részére.

Taxonómia-rendelet

Az MNB Zöld ajánlásának egyik háttér szabálya a Taxonómia rendelet, amely a zöldnek minősíthető gazdasági tevékenységeket és ezek alapelveit egységesíti, egyelőre hét szektort nevesítve. A zöld tevékenységek hat fő környezetvédelmi célt kell, hogy támogassanak: az éghajlatváltozás mérséklése; az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás; a víz és a tengeri erőforrások fenntartható használata és védelme; a körforgásos gazdaságra való átállás; a környezetszennyezés megelőzése és csökkentése; valamint a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása. Valamelyik cél támogatása ugyanakkor nem járhat bármely másik cél súlyos megsértésével, továbbá bizonyos társadalmi és irányítási minimumfeltételeknek minden esetben meg kell felelni.

A Taxonómia-rendelet lehetőséget ad az ügyfelek homogén és szigorúbb környezeti szempontú értékelésére, támogatva a fenntartható finanszírozást a következetes és átlátható osztályozási rendszerével. A pénzügyi szereplők számára főbb kihívások az implementáció során a megfelelő adatgyűjtés és a jelenlegi működési folyamatokba való beépítés jelenti. A rendelet új kötelezettséget is hoz a pénzügyi szektor szereplői és a nagyvállalatok számára, a jövőben rendszeresen jelenteniük kell, tevékenységük és portfóliójuk mekkora része minősül zöldnek.

A pénzügyi szektor szerepe nagyon fontos lesz a karbonsemleges átállás hatalmas – az ITM számításai szerint 2050-ig 50.000 milliárd forint – beruházási, fejlesztési forrásainak biztosításában, amely a bankok számára nemcsak feladattal jár, hanem új üzleti lehetőségeket is nyit. Kulcsfontosságú a pénzintézetek zöld működése folyamat szinten, hiszen a klímakockázati kitétségek megfelelő kezelése révén nemzetgazdasági szinten javul a fenntartható vállalatok finanszírozása, míg a káros tevékenységet végző vállalatok egyre nehezebben jutnak forráshoz a finanszírozásuk által a banki

kalkulációkban megjelenő kockázat révén. A [KPMG legfrissebb globális vezérigazgatói kutatása](#) alapján is az látszik, hogy a vezetők jelentős része szigorúbb ESG megfelelési intézkedéseket tervez. Mindezek ösztönzésére több intézkedést tettek mind európai, mind hazai szinten. Magyarországon az MNB egyrészt egyértelmű elvárásokat határozott meg a klíma- és környezeti kockázatok beépítésére a bankok irányítási és kockázatkezelési keretrendszerébe, másrészt a bankoknak kedvezményeket alakított ki a zöld pénzügyi termékek támogatására, ezzel élen járva az európai pénzügyi szabályozásban.

A hírlevél készítésében részt vettek: Deme Ágnes, Kiss Viktor, Szabó István, Vajda Péter és Wieder Gergő.

Kapcsolat:

Rakó Ágnes partner

M: +36 70 370 1792
E: agnes.rako@kpmg.hu

Szalai Péter igazgató

M: +36 70 370 1739
E: peter.szalai@kpmg.hu

Szabó István senior menedzser

M: +36 70 370 1812
E: istvan.szabo@kpmg.hu

Wieder Gergő senior menedzser

M: +36 70 333 1471
E: gergo.wieder@kpmg.hu

KPMG.hu

Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszzerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást. A KPMG név, a KPMG logó a KPMG International lajstromozott védjegye.

© 2021 A KPMG Tanácsadó Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a KPMG International Limited („KPMG International”) angol „private company limited by guarantee” társasághoz kapcsolódó független tagtársaságból álló KPMG globális szervezet tagtársasága. Minden jog fenntartva.